

Секція Освітні науки	
УДК 811.161.2'373:398]:070.41	
Дата першого надходження статті до видання	2026-07-30
Дата прийняття статті до друку після рецензування	2026-08-30
Дата публікації/оприлюднення	2026-08-30

**СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ СИМВОЛІВ У ФОЛЬКЛОРІ:
ОСОБЛИВОСТІ РЕДАКТОРСЬКОЇ РОБОТИ З ЇХ МОВНИМ ВИРАЖЕННЯМ У СУЧАСНИХ
ТЕКСТАХ**

Січкач Світлана Анатоліївна,

канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри української мови та журналістики
Факультет історичної та філологічної освіти Уманського національного університету
ORCID 0000-0001-6262-2831

Анотація. У статті досліджено семантичне поле національно-культурних символів в українському фольклорі та визначено засади редакторського опрацювання їх мовного вираження в сучасних текстах. Методологічну основу становить поєднання лінгвофольклористичного, структурно-семантичного, лінгвокультурологічного, семіотичного, прагматичного й текстологічного підходів. З'ясовано, що національно-культурні символи функціонують як відкрита ієрархічна система, ядро якої формують концепти України, землі, матері, роду, дому, волі, пам'яті та життя, а периферію – фітоморфні, зооморфні, космогонічні, ландшафтні, родинно-побутові, обрядові, музично-епічні, вербально-комунікативні й новітні гібридні образи. Установлено, що символічне значення виникає у взаємодії денотативного змісту, жанрової моделі, традиційних асоціацій, прагматичної настанови та історико-культурного контексту. Обґрунтовано, що сучасне медійне середовище активізує процеси реактуалізації, ресемантизації, варіювання, анонімізації та меметизації символів, водночас посилюючи ризик їх семантичної редукції. Систематизовано основні моделі редакторського опрацювання фольклорних текстів і визначено критерії вибору між дипломатичним, науково-критичним, нормалізованим, паралельним, адаптаційним і мультимодальним способами їхньої репрезентації. Доведено необхідність розмежування транслітерації й транскрипції, збереження діалектної та текстової варіантності, маркування редакторських втручань, контекстуального коментування культурно специфічних одиниць і дотримання етичних вимог під час публікації матеріалів живої та воєнної фольклорної традиції. Запропоновано принцип мінімально необхідного й максимально прозорого редакторського втручання, що забезпечує поєднання мовної нормативності, текстологічної достовірності та збереження етнокультурної семантики.

Ключові слова: український фольклор, національно-культурний символ, семантичне поле, фольклорний текст, редакторське опрацювання, мовна нормалізація, текстова варіантність, транслітерація, ресемантизація, медійний фольклор.

**SEMANTIC FIELD OF NATIONAL-CULTURAL SYMBOLS IN FOLKLORE: FEATURES OF
EDITORIAL WORK WITH THEIR LINGUISTIC EXPRESSION IN MODERN TEXTS**

Sichkar Svitlana

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Ukrainian Language and Journalism
Faculty of Historical and Philological Education, Uman National University
ORCID 0000-0001-6262-2831

Abstract. The article investigates the semantic field of national-cultural symbols in Ukrainian folklore and defines the principles of editorial processing of their linguistic expression in modern texts. The methodological basis is a combination of linguofolkloristic, structural-semantic, linguoculturological, semiotic, pragmatic and textological approaches. It is found that national-cultural symbols function as an open hierarchical system, the core of which is formed by the concepts of Ukraine, land, mother, family, home, will, memory and life, and the periphery - phytomorphic, zoomorphic, cosmogonic, landscape, family-domestic, ritual, musical-epic, verbal-communicative and new hybrid images. It is established that symbolic meaning arises in the interaction of denotative content, genre model, traditional associations, pragmatic guidance and historical and cultural context. It is substantiated that the modern media environment activates the processes of reactualization, resemantization, variation, anonymization and memetization of symbols, while at the same time increasing the risk of their semantic reduction. The main models of editorial processing of folklore texts are systematized and the criteria for choosing between diplomatic, scientific-critical, normalized, parallel, adaptive and multimodal methods of representation are determined. The necessity of distinguishing between transliteration and transcription, preserving dialect and textual variation, marking editorial interventions, contextual commenting on culturally specific units and compliance with ethical requirements when publishing materials of living and military folklore tradition is proved. The principle of minimally necessary and maximally transparent editorial intervention is proposed, which ensures a combination of linguistic normativity, textual reliability and preservation of ethnocultural semantics.

Keywords: Ukrainian folklore, national-cultural symbol, semantic field, folklore text, editorial processing, linguistic normalization, textual variation, transliteration, resemantization, media folklore.

Вступ

Актуальність проблеми. Фольклорна символіка є важливим механізмом збереження й передавання колективного досвіду, оскільки концентрує у стислих образних формах уявлення про світ, рід, історичну пам'ять, моральні норми та національні цінності. Лексеми калина, верба, дуб, тополя, зозуля, лелека, хата, рушник, дорога, могила, кобза, бандура у відповідному жанровому й культурному контексті виходять за межі прямого значення та репрезентують складні символічні комплекси. Їх вивчення потребує поєднання лінгвостилістичного, етнолінгвістичного, лінгвокультурологічного, концептуального й семіотичного підходів [4, с. 45].

Актуальність проблеми зумовлена активним переходом традиційних образів у сучасну літературу, публіцистику, пісенну культуру, рекламу, соціальні мережі, меми та політичні гасла. У цифровому середовищі фольклорний текст швидко поширюється, варіюється, скорочується й поєднується з візуальними та аудіовізуальними компонентами. Унаслідок цього традиційні символи набувають нових значень: калина асоціюється з родом і красою, а також з національним спротивом та відновленням державності; керамічний півник із Бородянки й уціліла шапка стали символами стійкості та незламності. Такі зміни пов'язані з реактуалізацією, вторинною фольклоризацією та меметизацією традиційних образів [9].

Основна редакторська проблема полягає у необхідності поєднати мовну нормативність і доступність тексту зі збереженням його етнокультурної специфіки. Надмірна уніфікація може нівелювати діалектні особливості, ритмомелодику, варіантність, експресивність і символічні конотації. Заміна окремої лексеми, граматичної форми чи способу графічної передачі здатна змінити мовну форму, і семантичну структуру образу. Тому редакторське опрацювання таких текстів має враховувати джерело, умови запису, мовлення виконавця, жанрову природу та функції символічних одиниць [2, с. 139].

Отже, проблема дослідження полягає у визначенні принципів редакторської роботи з мовним вираженням національно-культурних символів, які забезпечували б нормативність і зрозумілість сучасного тексту без втрати його автентичності, семантичної багатшаровості та етнокультурної специфіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади вивчення мовної організації фольклорного тексту систематизовано Н. Данилюк [4]. Дослідниця обґрунтовує самостійний статус лінгвофольклористики та визначає перспективними напрямками фольклорну діалектологію, лінгвосеміотику, лексикографію, аналіз новітніх жанрів і створення цифрових баз даних. Водночас проблема редакторського опрацювання мовних форм і символічних одиниць окремо не розглядається. Механізми актуалізації традиційної символіки в сучасному культурному просторі досліджено О. Кузьменко [9]. На матеріалі пісні «Ой у лузі червона калина» простежено текстову варіативність, повторну фольклоризацію та семантичне оновлення образу калини як символу національної ідентичності, відновлення й спротиву.

Особливості енциклопедичної репрезентації національно-культурного символу проаналізовано М. Железняком та О. Іщенком [5]. Вчені встановили, що поняття вишиванка нерідко редукується до назви вишитого одягу без належного розкриття його обрядової, оберегової та ідентифікаційної семантики. Водночас наголошено на необхідності розмежовувати універсальну техніку вишивання та специфічні українські моделі її культурної символізації. Крім того, семантичну трансформацію традиційних образів висвітлено у працях В. Колодій [6], Н. Рудої [13] та Л. Даниленко [3].

Соціокультурну природу кобзарства розкрито А. Паславським [11]. Дослідник трактує його як цілісну систему, що охоплює виконавця, інструмент, репертуар, історичну пам'ять і форми національної самоідентифікації. Такий підхід запобігає спрощенню кобзарського образу до декоративного етнографічного знака.

Воєнний і мережевий фольклор досліджено Н. Салтовською та Д. Салтовською [15] та Г. Кузь [8], які класифікували політичні гасла спротиву за їхніми комунікативними функціями та проаналізували паремії, меми, фразеорепліки й словесно-візуальні тексти як засоби суспільної консолідації, психологічної адаптації та інформаційного спротиву.

Новітню типологію воєнної символіки запропоновано Л. Назаровою [10]. Авторка класифікує символи за онтологічними ознаками, функціональним навантаженням і культурною генезою. Механізми переходу фольклорних кодів у професійну музичну культуру досліджено Н. Рябухою, Г. Бреславець і В. Осипенко [14]. До основних способів трансформації національно-символічних кодів віднесено обробку, стилізацію, інтонаційну адаптацію та жанровий синтез.

Отже, наявні дослідження розкривають семантику, генезу та механізми трансформації національно-культурних символів, однак не формують цілісної моделі їх редакторського опрацювання. Недостатньо визначеними залишаються межі мовної нормалізації, принципи збереження варіантних і діалектних форм, способи коментування, транслітерації та маркування адаптованих символічних одиниць, що зумовлює необхідність розроблення системних засад редакторської роботи з мовним вираженням національно-культурних символів у сучасних текстах.

Виділення невирішеної частини проблеми. Загалом, невирішеною залишається проблема формування цілісних засад редакторського опрацювання мовного вираження національно-культурних символів у фольклорних і сучасних фольклоризованих текстах. Попередні дослідження переважно розкривають семантику, походження та трансформацію символічних образів, однак недостатньо визначеними залишаються межі їх мовної нормалізації, принципи збереження діалектної та текстової варіантності, критерії розмежування транслітерації і транскрипції, а також способи фіксації та маркування редакторських втручань. До того ж, окремого наукового обґрунтування потребує вибір способу репрезентації символічно значущих мовних одиниць з урахуванням їхнього джерельного статусу, культурного контексту та сучасної семантичної трансформації.

Мета статті. Мета статті – проаналізувати семантичне поле національно-культурних символів в українському фольклорі та сформулювати принципи редакторської роботи з їх мовним вираженням у сучасних текстах.

Наукова новизна. Дана новизна, перш за все, полягає в комплексному поєднанні аналізу семантичного поля національно-культурних символів із визначенням принципів їх редакторського опрацювання. Національно-культурні символи систематизовано як відкриту ієрархічну систему з ядерною, периферійною та динамічною зонами, а також визначено взаємозв'язок між семантичною структурою символу та допустимим характером редакторського втручання. Систематизовано моделі редакторського відтворення фольклорних текстів і запропоновано принцип мінімально необхідного й максимально прозорого редакторського втручання, спрямований на одночасне забезпечення мовної нормативності, текстологічної достовірності та збереження етнокультурної семантики.

Практичне значення. В свою чергу, практичне значення дослідження полягає в можливості використання сформованих принципів і рекомендацій у редакторській та видавничій роботі з фольклорними, фольклоризованими, медійними й воєнними текстами. Запропонований підхід може застосовуватися під час підготовки наукових, навчальних, популярних, музейних і цифрових видань для визначення допустимих меж мовної нормалізації, збереження діалектних форм і текстової варіантності, оформлення редакторських приміток та коментування культурно специфічних символів. До того ж, результати також можуть бути використані під час створення електронних корпусів, цифрових архівів і двомовних видань.

Методологія

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становить поєднання лінгвофольклористичного, структурно-семантичного, лінгвокультурологічного, семіотичного, прагматичного та текстологічного підходів. Для встановлення структури й функцій національно-культурних символів застосовано компонентний, контекстуальний, дискурсивний і порівняльно-історичний аналізи, метод семантичного поля, а також зіставлення автентичних, нормативно відредагованих і адаптованих варіантів тексту.

Джерела даних. Джерельну основу дослідження становлять праці українських дослідників з лінгвофольклористики, лінгвокультурології, семантики, текстології та дослідження сучасного медійного й воєнного фольклору. До аналізу залучено традиційні фольклорні тексти, символічні мовні формули, сучасні медійні вислови та новітні фольклоризовані образи. Додаткову нормативну основу становлять офіційні правила українського правопису, стандарти транслітерації та міжнародні положення щодо охорони нематеріальної культурної спадщини.

Інструменти аналізу. Відповідно, для дослідження використано метод семантичного поля для визначення структури національно-культурних символів; компонентний і структурно-семантичний аналіз – для встановлення складників їхнього

значення; контекстуальний і дискурсивний аналіз – для простеження семантичних трансформацій у сучасному комунікативному середовищі. Порівняльно-історичний метод застосовано для зіставлення традиційного й сучасного функціонування символів, а текстологічний аналіз і зіставлення автентичних, нормалізованих та адаптованих варіантів – для визначення наслідків редакторського втручання.

Обмеження дослідження. Обмеження дослідження пов'язані з динамічним характером національно-культурної символіки, значення якої може змінюватися залежно від жанру, історичного періоду, регіональної традиції та комунікативного контексту. Запропонована типологія не охоплює всього масиву символів української фольклорної традиції, а зосереджується на основних групах і найбільш показових прикладах. Крім того, динамічний розвиток цифрового та воєнного фольклору ускладнює остаточне встановлення семантики, походження й авторства новітніх символічних одиниць.

Результати

Семантичне поле національно-культурних символів характеризується як відкрита ієрархічно організована система мовних одиниць, образів, мотивів і стійких формул, об'єднаних здатністю репрезентувати колективно значущі уявлення про Україну, рід, землю, дім, волю, історичну пам'ять, життєвий цикл і сакральний порядок. На відміну від тематичного угруповання лексики, таке поле включає не лише номінації певного предметного класу, а й міжжанрові асоціації, оцінні конотації, культурні сценарії та усталені моделі емоційного реагування.

Структура семантичного поля передбачає виокремлення ядерної, периферійної та динамічної зон. Його ядро формують базові смислові комплекси Україна – мати – земля – рід – дім – воля – пам'ять – життя. У фольклорних текстах вони не завжди вербалізуються безпосередньо, проте актуалізуються через образи калини, хати, матері, могили, дороги, пісні, бандури, рушника та поля. До ближньої периферії належать усталені традиційні символи з відносно передбачуваною семантикою, тоді як дальню периферію становлять локальні, діалектні, жанрово обмежені та контекстуально переосмислені образи. Окрему динамічну зону утворюють нові символічні одиниці, які ще не мають тривалої традиції функціонування, однак унаслідок суспільної актуальності, масового тиражування та повторюваності поступово інтегруються в національну культурну пам'ять [9, с. 714].

Водночас перехід традиційного символу до сучасного комунікативного простору не зводиться до механічного перенесення усталеного образу. У процесі реактуалізації новий текст успадковує частину первинної семантики, проте змінює її інтенсивність, функціональне навантаження та прагматичну спрямованість. Особливості трансформації семантики традиційного символу в сучасному комунікативному просторі простежуються на прикладі образу калини, який зберігає зв'язок із красою, кровною спорідненістю, родом і Україною, але в пісенному вислові «Ой у лузі червона калина похилилася» набуває додаткового мобілізаційного змісту. Семантична опозиція похилена – піднята формує модель колективного подолання занепаду та національного відродження. Отже, символотворчу функцію виконує назва рослини, і динамічна організація вислову, у межах якої стан пригнічення трансформується в перспективу відродження й спротиву [9, с. 715].

З огляду на структурну неоднорідність і функціональну рухливість досліджуваного поля систематизуємо національно-культурні символи за їхнім походженням, семантичним наповненням, ступенем усталеності та характером функціонування в сучасних текстах у табл. 1.

Таблиця 1.

Типологія національно-культурних символів

Тип символів	Основні лексичні репрезентанти	Домінантні семантичні ознаки	Типові форми реалізації
Фітоморфні	калина, верба, дуб, тополя, барвінок, соняшник, мак	життя, родова тяглість, краса, дівоча доля, пам'ять, кровна спорідненість, стійкість, відродження	червона калина як символ України; тополя як уособлення жіночої долі; соняшник як образ рідної землі та пам'яті
Зооморфні, зокрема орнітоморфні	зозуля, лелека, соловей, сокіл, кінь, вовк	доля, плин часу, родинність, голос, свобода, воїнська звитяга, перебування на межі світів	сокіл як образ воїна; зозуля як провісниця долі; лелека як символ родини й домашнього простору
Космогонічні та астральні	сонце, місяць, зоря, небо, Світове Дерево	світовий порядок, циклічність буття, сакральне походження, єдність космічного й людського, шлюбна символіка	сонце й місяць у колядкових текстах; Світове Дерево як модель світобудови
Просторово-ландшафтні	земля, поле, степ, ріка, море, ліс, могила, дорога	Батьківщина, територіальна належність, межа, випробування, історична пам'ять, смерть, повернення	українське поле як образ рідної землі; козацька могила як знак історичної пам'яті; дорога як модель життєвого шляху
Домашньо-родинні	хата, піч, поріг, колиска, сад, криниця	захищений простір, родина, материнство, спадкоємність поколінь, належність до рідного середовища	батьківська хата; садок біля хати; криниця як джерело життя й родової пам'яті
Обрядово-предметні	рушник, вінок, сорочка, вишиванка, коровай, гарбуз	обрядовий перехід, шлюб, оберіг, соціальний статус, згода, відмова, етнокультурна ідентифікація	стати на рушник; дати гарбуза; вишиванка як маркер національної належності
Музично-епічні та виконавські	кобза, бандура, дума, пісня, кобзар	історична пам'ять, голос спільноти, героїчний епос, культурна тяглість, національне самоусвідомлення	кобзар як носій колективної пам'яті; бандура як символ української музично-епічної традиції
Вербально-	«Слава Україні!»;	національна	гасла-привітання,

комунікативні	«Доброго вечора, ми з України!»	ідентифікація, консолідація, встановлення контакту, мобілізація, опір	г а с л а - п о д я к и , присяги, накази, погрози, інвективи
Сучасні гібридні та меморіальні	керамічний півник із Бородянки, уціліла шафка, насіння соняшника, «Азовсталь»	незламність, травматична й воєнна пам'ять, героїзація місця або предмета, меметизація, колективна ідентифікація	півник як символ уцілілості; шафка як метафора стійкості; «Азовсталь» як знак героїчного спротиву

Представлена типологія засвідчує, що класифікація національно-культурних символів лише за характером їхнього матеріального носія є недостатньою. Для повного визначення семантичного статусу символічної одиниці необхідно враховувати її функціональне навантаження, жанрову належність і контекст уживання. Один і той самий образ може одночасно входити до кількох семантичних підполів. Так, гарбуз постає як фітоморфний образ, обрядовий предмет і фразеологічний знак відмови; рушник функціонує як побутова річ, весільний атрибут, оберіг і метафора життєвої дороги; бандура поєднує значення музичного інструмента, виконавського атрибута та символу історичної пам'яті [3, с. 43].

Функціональна багатозначність символів безпосередньо виявляється у способах їх мовного вираження. Важливу роль у структурі фольклорного тексту відіграють постійні епітети й традиційні означення: червона калина, зелений барвінок, сивий сокіл, чисте поле, синє море, рідна земля, біла хата. У таких сполуках означення не обмежується характеристикою кольору або фізичної властивості предмета, а актуалізує усталену культурну модель. Зокрема, словосполучення червона калина поєднує семи життєвої сили, кровної спорідненості, краси та національної єдності, тоді як образ чистого поля може позначати відкритий простір, місце випробування або межу між упорядкованим і небезпечним світами.

Значний семантико-стилістичний потенціал мають також демінутивні та пестливі форми: калинонька, зіронька, матінка, хатина, дівчиненька. У фольклорному дискурсі вони не завжди виражають кількісну зменшеність, а переважно передають емоційну близькість, сакральну цінність, співчуття, пошанування або ритуальну ввічливість. Унаслідок цього їх автоматична заміна нейтральними відповідниками може послабити жанрову виразність, емоційне напруження та культурну маркованість тексту.

Збереження символічної семантики особливого значення набуває під час редакторського опрацювання діалектних і архаїчних одиниць. Регіональні назви рослин, елементів одягу, предметів побуту чи обрядових дій виконують не лише номінативну, а й локалізаційну функцію, позначаючи територіальну, групову та культурну належність тексту. Тому редакторське рішення має ґрунтуватися на оцінюванні семантичних і культурних втрат, до яких може призвести її заміна. Практика публікування фольклорних матеріалів зі збереженням особливостей первинного звучання підтверджує наукову цінність фонетичної, морфологічної та лексичної варіантності [1, с. 72].

Отже, символічне значення має полікомпонентну структуру, у якій взаємодіють денотативне значення, традиційні асоціації, жанрова функція, оцінність і контекстуальна інтенція. Наприклад, лексема тополя в пейзажному описі може зберігати пряме номінативне значення, тоді як у баладному сюжеті перетворення дівчини вона репрезентує трагічну долю, самотність, метаморфозу та зв'язок людини зі Світовим Деревом. У Шевченковому вислові «Плакала, співала... / І на диво серед поля /

Тополею стала» символічний зміст формується не окремою лексемою, а цілісною сюжетно-предикативною конструкцією перетворення [13, С. 97].

Полікомпонентність семантики зумовлює різноманітність прагматичних функцій національно-культурних символів. У сучасних текстах вони виконують ідентифікаційну, консолідаційну, мобілізаційну, меморіальну, берегову, терапевтичну, дидактичну, контактну та опозиційну функції. Так, гасло «Доброго вечора, ми з України!» одночасно встановлює комунікативний контакт, заявляє групову належність і формує впізнавану модель колективної присутності. Інвективні фразеорепліки спротиву реалізують агональну та психологічно-захисну функції, оскільки символічно заперечують владу агресора, знижують його статус і трансформують страх у сміх, іронію або презирство [15].

Разом з традиційними символами, в сучасному комунікативному просторі формуються новітні образи, семантизація яких ґрунтується переважно на метонімічному перенесенні: конкретний предмет починає репрезентувати ширший історичний досвід або суспільно значущу подію. Так, керамічний півник із Бородянки символізує збереження культури й повсякденного життя в умовах руйнування, уціліла кухонна шапка набуває значення стійкості, а насіння соняшника актуалізує семантику землі, смерті та пам'яті. Інтерпретація таких образів безпосередньо залежить від знання первинної ситуації їх виникнення. Тому в музейних, видавничих і перекладних текстах вони потребують контекстуального коментаря, без якого реципієнт може сприймати лише їхній предметно-денотативний зміст [8].

Семантична виразність фольклорного символу забезпечується його предметною основою, а також системою художньо-мовних засобів. Найефективнішими серед них є паралелізм, повтор, антитеза, персоніфікація, метаморфоза, постійний епітет і синтаксична симетрія. Завдяки персоніфікованим конструкціям рослина «сумує», земля «приймає», пісня «летить», а Україна постає в образі матері або живої істоти. У такий спосіб абстрактні уявлення про історичний досвід, втрату, спротив і національну єдність набувають конкретно-чуттєвої форми.

Водночас у сучасному медійному дискурсі розгорнутий символічний наратив нерідко редукується до гасла, хештега, підпису або мему. Така компресія підвищує впізнаваність повідомлення, однак може спричинити втрату його історико-культурної багатоступовості. Зокрема, вишиванка може бути представлена лише як елемент «етностилу», кобзар – як декоративний етнографічний персонаж, а калина – як орнаментальний мотив, позбавлений зв'язку з пісенною та обрядовою традиціями. Проте семантичне стиснення не завжди означає збіднення змісту: за умови спільного культурного знання коротка формула здатна акумулювати значний обсяг колективного досвіду [5, с. 45].

Іншим механізмом актуалізації традиційного коду є ресемантизація, за якої усталений образ набуває нового оцінного й прагматичного змісту. Наприклад, традиційний образ відьми, що у фольклорі має переважно амбівалентну або негативну семантику, у сучасній мемній формулі «Тут кожна друга жінка – відьма» трансформується в образ локальної захисниці та символ жіночого спротиву. Топонім Конотоп при цьому активізує фольклорні й літературні асоціації, тоді як воєнний контекст змінює оцінну модальність образу. Під час редакторського опрацювання необхідно розмежовувати традиційну семантику символу та його новітнє контекстуальне переосмислення, не поширюючи актуалізоване значення на всю попередню культурну традицію [8]. Водночас точність відтворення символічного змісту залежить від його інтерпретації та способу передавання мовної форми. У зв'язку з цим, принципового значення набуває розмежування транслітерації та транскрипції. Транслітерація передбачає побуквенне передавання одиниць однієї графічної системи засобами іншої, тоді як транскрипція орієнтована на відтворення звукових

особливостей мовлення. Постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 55 затверджено офіційну таблицю транслітерації українського алфавіту латиницею, призначену передусім для стандартизованого передавання власних назв. Проте ця система не відтворює діалектних фонетичних рис, редукованих або протетичних звуків, наголосу, довготи та інтонаційних характеристик [12]. Отже, її застосування не може замінювати наукову транскрипцію польових фольклорних записів.

У двомовних і міжнародних виданнях необхідно диференціювати три способи відтворення українського тексту: оригінальне написання кирилицею, стандартизовану транслітерацію латиницею для бібліографічної ідентифікації та інформаційного пошуку, а також фонетичну транскрипцію, якщо предметом дослідження є звукові особливості мовлення. Подання символічної формули лише латиницею, без українського оригіналу, є недостатнім у тих випадках, коли апостроф, літера г, діалектне закінчення або специфічна словотвірна модель мають семантичне чи текстологічне значення.

Зазначений принцип особливо важливий для перекладу культурно маркованих номінацій, семантичний обсяг яких не збігається з обсягом іншомовного відповідника. Так, буквальне передавання лексеми калина загальними назвами *berry* або *bush* порушує денотативну точність, тоді як ботанічно коректний відповідник *guelder rose* не відтворює повного комплексу українських фольклорних конотацій. У таких випадках важливо при першому вживанні поєднувати українську назву, її транслітеровану форму та стислий культурологічний коментар.

Нормативною основою редакторського опрацювання сучасних наукових, освітніх і публіцистичних текстів є офіційне видання стандарту державної мови «Український правопис», у якому кодифіковано орфографічні, словозмінні та пунктуаційні норми. Водночас нормативне редагування не скасовує текстологічного принципу збереження джерела. Під час відтворення цитат, діалектних записів, фольклорних матеріалів та історичних документів ненормативна з погляду сучасної кодифікації форма може бути залишена із відповідною редакторською приміткою [16].

Відповідно, нормалізація є обґрунтованою тоді, коли виявлена форма становить технічну, друкарську або неавторську помилку чи є наслідком некоректного розпізнавання тексту. Натомість редакторське втручання стає недопустимим, якщо воно усуває діалектний маркер, порушує риму й ритмомелодику, нейтралізує архаїчну формулу, паронімічну гру, кодове найменування або морфологічну характеристику мовлення виконавця. У науково-популярних виданнях оптимальним є паралельне подання автентичного фрагмента, його нормалізованого варіанта та пояснювального коментаря.

Із принципом збереження автентичності безпосередньо пов'язана вимога відтворення текстової варіантності. Фольклорний твір функціонує як сукупність виконань, записів і редакцій. Створення синтетичного тексту без позначення контамінації формує помилкове уявлення про первинну незмінну версію. Тому в науковому виданні необхідно зазначати походження окремих фрагментів, випадки реконструкції, відновлення за аналогією, редакційного поєднання варіантів і авторського пунктуаційного членування.

Водночас редакторський коментар має репрезентувати релевантний спектр його значень. Наприклад, фразема дати гарбуза потребує пояснення зв'язку з обрядом сватання, семантикою відмови та подальшим розширенням фразеологічного значення. Однак одну етимологічну версію не потрібно подавати як беззаперечний факт, оскільки символіка гарбуза співвідноситься з різними мотивами, зокрема родючістю, порожнечою, малоцінністю або здатністю предмета котитися геть [3].

Для уникнення семантичної редукції необхідно розмежовувати денотативне значення символу, його традиційні фольклорні конотації, жанрову функцію, авторське

або ситуативне переосмислення та сучасне медійне навантаження. Так, вишиванка залежно від контексту може позначати предмет одягу, обрядовий атрибут, оберег, маркер національної ідентичності, модний виріб або форму політичного висловлювання. Проте весь комплекс цих значень не може автоматично переноситися на кожний конкретний випадок уживання номінації [5].

Під час підготовки іншомовної версії тексту особливого значення набуває збереження семантичного обсягу національно-культурних символів. Оскільки їхні значення нерідко не мають повних відповідників в іншій мові та культурі, редакторський коментар має компенсувати відсутність необхідного етнокультурного контексту. Заміна українського символу приблизним іншомовним аналогом може полегшити сприйняття тексту, проте водночас спричинити звуження його змісту або втрату національно-культурної специфіки. Тому в наукових, музейних та освітніх матеріалах важливо зберігати вихідну українську номінацію та супроводжувати її стислим поясненням. У художньому перекладі допускається функціональне відтворення символу за умови збереження його оцінного значення, обрядового статусу, гендерної маркованості та ролі в структурі тексту.

Питання адекватного відтворення національно-культурних символів безпосередньо пов'язане з етичними засадами використання фольклорної спадщини. Фольклорні тексти й традиційні форми вираження є компонентами нематеріальної культурної спадщини, носіями якої є конкретні спільноти, групи та особи. Відповідно до Конвенції ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини, вона охоплює практики, форми вираження, знання та навички, які спільноти визнають частиною власної культурної спадщини [7]. Отже, документування, редагування й оприлюднення фольклорних матеріалів мають здійснюватися з урахуванням інтересів носіїв традиції та їхнього права брати участь у визначенні способів її представлення.

У зв'язку із цим, редакторське опрацювання фольклорного матеріалу повинно передбачати оцінювання умов його фіксації та можливостей подальшого оприлюднення. Необхідно з'ясовувати, чи містить текст сакральну, закриту або персонально чутливу інформацію; чи була надана згода на публікацію; чи правильно зазначено виконавця, збирача, громаду та регіон походження матеріалу. Особливої обережності потребують замовляння, поховальні тексти, свідчення про травматичні події, а також матеріали, записані від внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців і безпосередніх учасників бойових дій.

Разом з тим, дотримання принципу автентичності не передбачає штучного збереження традиції в незмінному стані. Нематеріальна культурна спадщина має динамічний характер, тому адаптація, стилізація та використання традиційних образів у сучасних медійних формах є закономірними способами її розвитку. Порушення етичних принципів виникає тоді, коли сучасну переробку подають як незмінний автентичний текст, приховують авторське або редакторське втручання, спрощують культурну специфіку чи використовують образи для формування стереотипних уявлень про носіїв традиції [17].

Особливої актуальності зазначені вимоги набувають під час редакторського опрацювання воєнного фольклору, що формується в умовах травматичного досвіду, суспільної мобілізації та протистояння агресорові. Такі тексти можуть містити інвективи, ненормативну лексику й вислови з високим рівнем емоційної експресії. Крім того, інвективні одиниці нерідко виконують мобілізаційну, консолідаційну та психологічно-захисну функції, тому їх механічне вилучення або евфемізація може спотворювати прагматику тексту.

Отже, спосіб відтворення етично й емоційно чутливих мовних одиниць має визначатися характером джерела, метою публікації та особливостями цільової аудиторії. У наукових і документальних матеріалах необхідно зберігати автентичну

форму з відповідним поясненням, тоді як в освітніх текстах можливе часткове графічне маскування ненормативної лексики. Таке розмежування дозволить поєднати текстологічну достовірність, наукову точність та етичну відповідальність редактора. На основі проведеного аналізу представимо порівняльну характеристику способів редакторського опрацювання фольклорних текстів у табл. 2.

Таблиця 2.

Порівняльна характеристика способів редакторського опрацювання фольклорних текстів

Модель редакторського опрацювання	Принцип відтворення тексту	Основні обмеження	Сфера застосування
Дипломатичне відтворення	Збереження графічних, орфографічних, лексичних, морфологічних і синтаксичних особливостей джерела без нормативного виправлення	Може ускладнювати сприйняття тексту та відтворювати похибки записувача, переписувача або технічної фіксації	Архівні публікації, рукописні джерела, польові записи, історичні фольклорні матеріали
Науково-критичне видання	Установлення тексту на основі зіставлення варіантів із фіксацією джерел, різночитань, реконструкцій і редакторських рішень	Потребує розгорнутого текстологічного апарату та спеціальної підготовки читача	Академічні видання пісень, дум, балад, казок, переказів та інших фольклорних жанрів
Нормалізоване відтворення	Приведення тексту у відповідність до чинних мовних норм зі збереженням його змістової, жанрової та образної структури	Може нівелювати діалектні, архаїчні, ритмомелодійні й культурно марковані особливості	Навчальні хрестоматії, популярні антології, освітні та науково-популярні видання
Паралельне відтворення	Одночасне подання автентичного тексту та його нормалізованої, перекладеної або коментованої версії	Збільшує обсяг видання та потребує складнішої композиційної організації матеріалу	Коментовані, навчальні, двомовні та текстологічні видання
Функціонально-культурна адаптація	Перетворення мовної й образної структури тексту відповідно до комунікативних потреб нової аудиторії	Супроводжується ризиком семантичного спрощення, втрати етнокультурної специфіки та заміни символу	Художні переклади, дитячі перекази, сценічні інтерпретації, популяризаторські тексти

		приблизним відповідником	
Мультимодальне документування	Репрезентація вербального тексту у взаємозв'язку з аудіо-, відео- та візуальними матеріалами, а також даними про ситуацію виконання	Потребує технічної інфраструктури, стандартизованого опису метаданих і правового врегулювання доступу до матеріалів	Цифрові архіви, електронні корпуси, музейні платформи, мультимедійні наукові видання

Жодна з моделей редакторського опрацювання фольклорного тексту не має універсального характеру. Вибір відповідного підходу визначається походженням і типом джерела, метою публікації, складом цільової аудиторії, правовим статусом матеріалу та науковою значущістю його мовної форми. У наукових корпусах пріоритетними є джерельна достовірність, відтворюваність редакторських процедур і прозорість внесених змін; у виданнях для широкого кола читачів – доступність викладу без спотворення автентичної структури тексту; під час іншомовного відтворення – функціональна відповідність за максимально можливого збереження національно-культурного коду.

З огляду на це, редакторське опрацювання фольклорних і фольклоризованих текстів доцільно здійснювати за послідовним алгоритмом. На початковому етапі необхідно встановити джерельний статус матеріалу, визначивши, чи є він первинним польовим записом, архівною копією, авторською стилізацією, компіляцією, перекладом, медійною реплікою або фольклоризованим висловом. Така ідентифікація дозволяє обґрунтувати допустимий рівень редакторського втручання.

Наступний етап передбачає паспортизацію джерела, тобто фіксацію місця й часу запису, відомостей про виконавця або спільноту, збирача, технічного носія, мову чи говірку, попередніх публікацій, наявних варіантів та умов отримання згоди на оприлюднення. Для цифрового фольклору до метаданих важливо включати дату виявлення, назву платформи, формат публікації, архівну копію або скриншот, а також відомості про автора первинного вислову, якщо його можна встановити.

Після джерелознавчого опису необхідно здійснити семантико-структурне картографування тексту. Воно включає виокремлення ключових символів, їхніх атрибутів, повторів, опозицій, сюжетних функцій і жанрових зв'язків. Такий аналіз є обов'язковою передумовою редагування, оскільки ізольована заміна окремої мовної одиниці може порушити систему наскрізних образів і мотивів.

Важливим принципом є розмежування технічної корекції та змістової інтервенції. Виправлення очевидних друкарських, графічних або технічних помилок не змінює семантичної структури тексту. Натомість заміна діалектизму, перестановка рядків, усунення повтору, зміна постійного епітета, евфемізація або реконструкція фрагмента становлять змістове втручання й мають бути відображені в редакторській примітці.

Культурологічне коментування повинно ґрунтуватися на контекстуальному й варіативному тлумаченні символу. Категоричні формули на кшталт «калина означає Україну» звужують його семантичний потенціал. Точніше зазначати, що в конкретному пісенному, обрядовому або медійному контексті образ калини може актуалізувати значення України, роду, кровної спорідненості, краси, втрати, життєвої сили або відродження.

Під час підготовки двомовних матеріалів необхідно розмежовувати український оригінал, стандартизовану транслітерацію, фонетичну транскрипцію та переклад як різні рівні репрезентації тексту. Кожен із них має бути чітко маркований, а переклад не

повинен без пояснення замінювати культурно специфічну номінацію узагальненим іншомовним відповідником.

Окремого значення потребує атрибуція сучасних фольклоризованих текстів. У таких випадках необхідно розмежовувати авторство первинної репліки, її подальше колективне поширення та виникнення вторинних варіантів. Масове тиражування й анонімізація вислову не усувають необхідності зазначати автора, якщо його достовірно встановлено.

Завершальним компонентом редакторської процедури є фахова верифікація матеріалу. Робота із сакральною, регіональною, діалектною або недостатньо документованою символікою потребує консультації з фольклористом, діалектологом, етнологом чи представником відповідної спільноти. Такий міждисциплінарний контроль знижує ризики помилкової етимологізації, семантичного спрощення, стереотипізації та некоректного використання елементів культурної спадщини.

Обговорення

Інтерпретація результатів. Результати дослідження підтверджують, що символічне значення фольклорного образу не формується ізольовано на рівні окремої лексеми, а виникає у взаємодії її денотативного змісту, традиційних асоціацій, жанрової моделі, прагматичної функції та історико-культурного контексту. Встановлено, що сучасне медійне середовище сприяє одночасно збереженню та семантичній трансформації традиційних символів через процеси реактуалізації, ресемантизації, варіювання й меметизації. Відповідно, редакторське втручання має здійснюватися з урахуванням усіх компонентів символічного значення, оскільки механічна мовна нормалізація може призвести до втрати культурно значущої інформації.

Порівняння з іншими дослідженнями. На відміну від попередніх досліджень, у яких основну увагу зосереджено на семантиці, генезі, функціях і трансформації національно-культурних символів, у даній роботі зазначені аспекти поєднано з проблематикою редакторського опрацювання їхнього мовного вираження. Дослідження лінгвофольклористичних особливостей тексту, реактуалізації традиційної символіки, воєнного та медійного фольклору доповнено визначенням конкретних принципів роботи редактора. Таким чином, запропонований підхід розширює попередні наукові напрацювання шляхом встановлення зв'язку між семантичною природою символу та способами його текстової репрезентації.

Наукова новизна (розгорнуто). У результаті дослідження встановлено, що новизна роботи полягає насамперед у розробленні комплексного підходу до редакторської роботи з національно-культурними символами. Уперше в межах запропонованої концепції системно поєднано структурування семантичного поля символів, аналіз їхньої традиційної та сучасної семантики й визначення моделей редакторського відтворення тексту. Розглянуто критерії вибору між дипломатичним, науково-критичним, нормалізованим, паралельним, адаптаційним і мультимодальним способами репрезентації фольклорного матеріалу. Важливим результатом є обґрунтування принципу мінімально необхідного й максимально прозорого редакторського втручання.

Практичне значення (розгорнуто). В свою чергу, практичне значення результатів конкретизовано через можливість їх застосування на різних етапах підготовки тексту до публікації. Запропонований алгоритм передбачає встановлення джерельного статусу матеріалу, його паспортизацію, семантико-структурний аналіз, визначення меж допустимого редакторського втручання, культурологічне коментування та фахову верифікацію. Такий алгоритм може використовуватися редакторами й укладачами видань для роботи з автентичними фольклорними матеріалами, діалектними записами, цифровим і воєнним фольклором, забезпечуючи збереження їхньої мовної форми, культурної специфіки та текстологічної достовірності.

Висновки

Національно-культурні символи українського фольклору утворюють динамічне семантичне поле, ядро якого становлять концепти України, землі, матері, роду, дому, волі та історичної пам'яті. Їхнє символічне значення формується у взаємодії мовної форми, жанру, традиції, прагматичної настанови та історико-культурного контексту.

У сучасному медійному просторі традиційні образи зазнають реактуалізації, варіювання та семантичного переосмислення, однак водночас можуть втрачати первинний контекст і редукуватися до декоративних знаків. За таких умов редактор виконує функцію культурного медіатора, встановлюючи походження тексту, зберігаючи його етнокультурну специфіку та фіксуючи характер внесених змін.

Редакторське опрацювання фольклорних і фольклоризованих текстів має ґрунтуватися на принципі мінімально необхідного й максимально прозорого втручання. Нормалізація повинна бути вмотивованою, транслітерація – відмежованою від транскрипції, адаптація – маркованою, а культурний коментар – контекстуально обґрунтованим.

Перспективними напрямками подальших досліджень є створення електронного корпусу українських фольклорних символів, укладання словника культурно маркованої лексики, зіставлення традиційної та цифрової семантики образів, вивчення рецепції автентичних і нормалізованих текстів, а також розроблення етичних засад публікації сучасного воєнного фольклору.

Список використаних джерел

1. Гороф'янюк І. В., Трачук О. Ф. Морфологічні діалектні особливості фольклорних текстів українців Північної Молдови. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*. 2022. Вип. 35. С. 70–77. DOI: <https://doi.org/10.31652/2521-1307-2022-35-70-77>.
2. Давидюк В. Ф. Текстологічні проблеми «Колодяженського зошита». *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 20. Т. 1. С. 137–145. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.20.1.26>.
3. Даниленко Л. Німецький етнокультурний фон слов'янської фразеології: етимологічний коментар. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2024. № 2 (36). С. 41–46. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2024.36.07>.
4. Данилюк Н. О. Українська лінгвофольклористика: історія, сучасний стан і перспективи розвитку. *Мовознавство*. 2021. № 5. С. 34–48. DOI: <https://doi.org/10.33190/0027-2833-320-2021-5-003>.
5. Железняк М., Іщенко О. Гасло «Вишиванка» в енциклопедичних виданнях України та зарубіжжя. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2023. № 2 (34). С. 42–47. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2023.34.08>.
6. Колодій В. Архетипи «Празької школи»: повернення до українського міфу. *Слово і Час*. 2026. № 1 (745). С. 67–80. DOI: <https://doi.org/10.33608/0236-1477.2026.01.67-80>.
7. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини : міжнародний документ ЮНЕСКО від 17 жовтня 2003 р. Україна приєдналася до Конвенції відповідно до Закону України від 6 березня 2008 р. № 132-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d69#Text (дата звернення: 05.08.2026).
8. Кузь Г. Малі фольклорні жанри в сучасному українському медіапросторі. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*. 2026. Вип. 1 (55). С. 85–92. DOI: [https://doi.org/10.24144/2663-6840/2026.1.\(55\).85-92](https://doi.org/10.24144/2663-6840/2026.1.(55).85-92).

9. Кузьменко О. «Ой у лузі червона калина...»: або чому стрілецька пісня стала символом визвольної війни та маркером української ідентичності. *Народознавчі зошити*. 2022. № 3 (165). С. 706–720. DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2022.03.706>. URL: <https://nz.lviv.ua/2022-3-22/> (дата звернення: 05.08.2026).
10. Назарова Л. О. Воєнна символіка України (2022–2025): фольклорна генеза, типологія, функціональне навантаження. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2025. Вип. 2 (214). С. 121–128. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-214.2-16>.
11. Паславський А. Українське кобзарство: еволюція та етапи реактуалізації соціокультурного явища. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2024. № 2 (36). С. 80–85. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2024.36.13>.
12. Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею : постанова Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 55. *Офіційний вісник України*. 2010. № 5. С. 24. Ст. 202. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.08.2026).
13. Руда Н. Мотив фітометаморфоз у творчості Тараса Шевченка та Овідія. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2024. № 2 (36). С. 94–99. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2024.36.15>.
14. Рябуха Н., Бреславець Г., Осипенко В. Фольклор як джерело національної символіки в українській музиці XIX–XX століть. *Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка*. 2026. Вип. 55. С. 34–41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2310-0583-2026-55-05>.
15. Салтовська Н., Салтовська Д. Національні політичні гасла спротиву періоду повномасштабної агресії 2022 року. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2022. № 2 (32). С. 68–71. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2022.32.13>.
16. Український правопис : стандарт державної мови : офіційне видання. Київ : Національна комісія зі стандартів державної мови, 2026. 426 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Pravopys.2019/ukrayinskii-pravopis-oficiine-vidannia-2026.pdf>
17. *Ethical Principles for Safeguarding Intangible Cultural Heritage : Decision of the Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage 10.COM 15.a, adopted at its 10th session, 4 December 2015*. UNESCO Intangible Cultural Heritage. URL: <https://ich.unesco.org/en/decisions/10.COM/15.a>.

References

1. Horofianiuk I. V., Trachuk O. F. (2022) Morfolohichni dialektni osoblyvosti folklornykh tekstiv ukrainsiv Pivnichnoi Moldovy [Morphological dialectal features of folklore texts of Ukrainians in Northern Moldova]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Serii: Filolohiia (movoznavstvo)*, 35, 70–77. DOI: 10.31652/2521-1307-2022-35-70-77.
2. Davydiuk V. F. (2021) Tekstolohichni problemy «Kolodiazhenskoho zoshyta» [Textological problems of the “Kolodiazhne Notebook”]. *Zakarpatski filolohichni studii*, 20 (1), 137–145. DOI: 10.32782/tps2663-4880/2021.20.1.26.
3. Danylenko L. (2024) Nimetskyi etnokulturnyi fon slovianskoi frazeolohii: etymolohichniy komentar [German ethnocultural background of Slavic phraseology: an etymological commentary]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa*

- Shevchenka. Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Folklorystyka*, 2 (36), 41–46. DOI: 10.17721/1728-2659.2024.36.07.
4. Danyliuk N. O. (2021) *Ukrainska linhvofolklorystyka: istoriia, suchasnyi stan i perspektyvy rozvytku* [Ukrainian linguofolkloristics: history, current state and development prospects]. *Movoznavstvo*, 5, 34–48. DOI: 10.33190/0027-2833-320-2021-5-003.
 5. Zhelezniak M., Ishchenko O. (2023) Haslo «Vyshyvanka» v entsyklopedychnykh vydanniakh Ukrainy ta zarubizhzhia [The entry “Vyshyvanka” in encyclopedic publications of Ukraine and foreign countries]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Folklorystyka*, 2 (34), 42–47. DOI: 10.17721/1728-2659.2023.34.08.
 6. Kolodii V. (2026) Arkhetypy «Prazkoi shkoly»: povernennia do ukrainskoho mifu [Archetypes of the “Prague School”: a return to the Ukrainian myth]. *Slovo i Chas*, 1 (745), 67–80. DOI: 10.33608/0236-1477.2026.01.67-80.
 7. UNESCO (2003) Konventsiiia pro okhoronu nematerialnoi kulturnoi spadshchyny [Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage], 17 October 2003. Ukraine acceded pursuant to the Law of Ukraine No. 132-VI of 6 March 2008. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d69#Text (accessed 5 August 2026).
 8. Kuz H. (2026) Mali folklorni zhanry v suchasnomu ukrainskomu mediaprostori [Small folklore genres in the contemporary Ukrainian media space]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Filolohiia*, 1 (55), 85–92. DOI: 10.24144/2663-6840/2026.1.(55).85-92.
 9. Kuzmenko O. (2022) «Oi u luzi chervona kalyna...»: abo chomu striletska pisnia stala symvolom vyzvolnoi viiny ta markerom ukrainskoi identychnosti [“Oi u luzi chervona kalyna...”: or why the Sich Riflemen song became a symbol of the war of liberation and a marker of Ukrainian identity]. *Narodoznavchi zoshyty*, 3 (165), 706–720. DOI: 10.15407/nz2022.03.706. Available at: <https://nz.lviv.ua/2022-3-22/> (accessed 5 August 2026).
 10. Nazarova L. O. (2025) Voienna symvolika Ukrainy (2022–2025): folklorna heneza, typolohiia, funksiionalne navantazhennia [Military symbolism of Ukraine (2022–2025): folklore genesis, typology and functional load]. *Naukovi zapysky. Serii: Filolohichni nauky*, 2 (214), 121–128. DOI: 10.32782/2522-4077-2025-214.2-16.
 11. Pslavskiyi A. (2024) Ukrainske kobzarstvo: evoliutsiia ta etapy reaktualizatsii sotsiokulturnoho yavyscha [Ukrainian kobzar tradition: evolution and stages of reactualization of the sociocultural phenomenon]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Folklorystyka*, 2 (36), 80–85. DOI: 10.17721/1728-2659.2024.36.13.
 12. Kabinet Ministriv Ukrainy (2010) Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu [On streamlining the transliteration of the Ukrainian alphabet into Latin script]: postanova vid 27 sichnia 2010 r. No. 55. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*, 5, 24, art. 202. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF#Text> (accessed 5 August 2026).
 13. Ruda N. (2024) Motyv fitometamorfoz u tvorchosti Tarasa Shevchenka ta Ovidiia [The motif of phytometamorphosis in the works of Taras Shevchenko and Ovid]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Folklorystyka*, 2 (36), 94–99. DOI: 10.17721/1728-2659.2024.36.15.
 14. Riabukha N., Breslavets H., Osypenko V. (2026) Folklor yak dzherelo natsionalnoi symboliky v ukrainskii muzytsi XIX–XX stolit [Folklore as a source of national symbolism in Ukrainian music of the nineteenth and twentieth centuries]. *Naukovi zbirky Lvivskoi natsionalnoi muzychnoi akademii imeni M. V. Lysenka*, 55, 34–41. DOI: 10.32782/2310-0583-2026-55-05.

15. Saltovska N., Saltovska D. (2022) Natsionalni politychni hasla sprotyvu periodu povnomasshtabnoi ahresii 2022 roku [National political slogans of resistance during the full-scale aggression of 2022]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Folklorystyka*, 2 (32), 68–71. DOI: 10.17721/1728-2659.2022.32.13.
16. Natsionalna komisiia zi standartiv derzhavnoi movy (2026) *Ukrainskyi pravopys: standart derzhavnoi movy: ofitsiine vydannia* [Ukrainian Orthography: state language standard: official edition]. Kyiv, 426 p. Available at: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Pravopys.2019/ukrayinskii-pravopis-oficiine-vidannia-2026.pdf>
17. UNESCO (2015) *Ethical Principles for Safeguarding Intangible Cultural Heritage: Decision of the Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage 10.COM 15.a*, adopted at its 10th session, 4 December 2015. UNESCO Intangible Cultural Heritage. Available at: <https://ich.unesco.org/en/decisions/10.COM/15.a>